POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Štev. 225. Leto XII. Maribor, sreda 5. oktobra 1938 Cena 1 din

Nova češkoslovaška vlada

Sestavil jo je zopet general Syrovy, zunanji minister pa je postal rimski poslanik dr. Chvalkovsky — Preorientacija v notranji in zunanji politiki — Slovaško in podkarpatsko vprašanje še vedno nerešeno

PRAGA, 5. oktobra. Češkoslovaška vlada je včeraj odstopila in je prezident dr. Beneš njen odstop sprejel, poveril pa s sestavo nove zopet dosedanjega ministrskega predsednika generala Syrovega. General Syrovy je sestavil novo vlado že tekom popoldneva. Nova vlada je bila zvečer že zaprisežena. Kakor se izve iz poučenega vira, bo Češkoslovaška po sestavi sedanje nove vlade temeljito preusmerila vso svojo dosedanjo notranjo in zunanjo politiko. — Podrobnosti novih smernic še niso znane.

NOVA VLADA.

PRAGA, 5. oktobra. Nova češkoslovaška vlada, ki je bila sinoči sestavljena, je dejansko le rekonstruirana prejšnja vlada. Na čelu vlade stoji še dalje general Syrovy, ki je ohranil tudi še nadalje vojno ministrstvo. Na svojih mestih so ostali tudi finančni minister Kalfus, notranji minister dr. Černy in pravosodni minister. Praški župan dr. Zenkl, ki je bil doslej minister brez portfelja, je prevzel v novi vladi socialno ministrstvo. Zunanje ministrstvo je prevzel dosedanji rimski poslanik dr. Chvalkovský, med tem ko je stopil na čelo ministrstva za javna dela general Husarek. V novo vlado bi bil moral vstopiti tudi dr. Sokol kot minister za Slovaško, vendar se to ni zgodilo, ker je vstop še v zadnjem trenutku odklonil zaradi še vedno nerazčiščenega razmerja med Slovaki in Čehi glede slovaških zahtev. Slovaško vprašanje se je zaradi tega močno zaostrilo. V novi vladi ni nobenega socialnega demokrata. Ker so zunanji minister in nekateri resorni ministri agrarci, se zdi, da pomeni nova vlada viden premik na desno. Po Pragi se širijo tudi govorice, da bo odstopil prezident dr. Beneš, vendar se na merodajne mmestu ne potrjujejo.

ZBLIŽANJE Z NEMČIJO.

PRAGA, 5. oktobra. Avala. Dejstvo, da je postal novi češkoslovaški zunanji minister dosedanji rimski poslanik dr. Chvalkovsky, vzbuja po odstopu dr. Kamila Krofte veliko zanimanje v vsej politični in diplomatski javnosti. V poučenih krogih se zatrjuje, da je to imenovanje dr. Chvalkovskega za zunanjega ministra napoved popolne preorientacije dosedanje češkoslovaške zunanje politike. Dr. Chvalkovski, ki je kot rimski poslanik dolga leta studiral načela politike osi Rim-Berlin, bo, kakor se zatrjuje, vodil politiko zbližanja Češkoslovaške z Nemčijo.

PRAGA, 5. okt. Reuterjev poročevalec je označil novo čsl. vlado kot umerjeno z rahlo tendenco proti desnici. Slovaški listi pišejo, da zdaj ni časa za razgovore, ampak naj se rajši takoj uredi slovaško vprašanje.

SLOVAKI IN RUSI.

PRAGA, 5. oktobra. Avala. Po novi sestavi ni nova češkoslovaška vlada noben izrazit strankarski kabinet. Imenovanje 3 Slovakov za ministre, se zdi koncesija Slovakom, katera pa Slovaške ljudske stranke ne bo zadovoljila. Nov moment v notranji politiki ČSR je tudi, da so se sedaj podkarpatski Rusi tesno naslonili na slovaške avtonomiste. Podkarpatski poslanci in zastopniki so obiskali včeraj več tujih poslaništev, katerim so sporočili svoje zahteve glede plebiscitarne ureditve nadaljnjega položaja podkarpatskih Rusov.

Madžarski pritisk narašča

Madžarska vlada zahteva takojšnjo odstopitev madžarskih krajev na Slovaškem — Revolucionarno razpoloženje med Madžari — Čehoslovaki že evakuirajo?

BUDIMPEŠTA, 5. oktobra. Madžarska vlada nadaljuje svoj pritisk na Češkoslovaško in zahteva, da se vprašanje odstopa madžarskih krajev reši nemudoma na enak način, kakor se je vprašanje odstopa Tješina Poljski. Za začetek zahteva madžarska vlada »simbolično« okupacijo zahtevanega ozemlja na ta način, da vkoraka madžarska vojska v Komorno in še eno madžarsko mesto na Slovaškem. Obenem se morajo takoj izpustiti vsi politični jetniki ter odpustiti iz češkoslovaške vojske vsi vojaki madžarske narodnosti, ki so še mobilizirani. Ako Češkoslovaška ne ugodi tem zahtevam, bo poslan v Prago ultimatum. Pričakuje se, da bo Praga popustila.

NOVA MADŽARSKA NOTA.

PRAGA, 5. okt. (Avala). Madžarska vlada je včeraj popoldne izročila češkoslovaški vladi novo noto, v kateri se zahteva takojšnja izročitev ozemlja, kjer prebivajo Madžari v večini. Madžarska vlada je izjavila nadalje v noti, da si pridržuje odločitev o mešani češkoslovaško-madžarski komisiji zaradi krajev, kjer prebiva mešano prebivalstvo.

IMREDYJEVA IZJAVA.

BUDIMPEŠTA, 5. oktobra. Poročevalec Madžarskega tiskovnega urada je obiskal v zvezi z novo madžarsko noto v Pragi ministrskega predsednika dr. pl. Imredyja in ga vprašal, kakšno stališče zavzema madžarska vlada v vprašanju ureditve narodnostnega vprašanja na Češkoslovškem. Dr. pl. Imredy je izjavil: Glede vprašanja ureditve narodnostnega vprašanja na Češkoslovaškem stoji madžarska vlada nespremenljivo na že trdno določenem principielnem stališču. Kakšno je to načelno stališče, sem povedal že v svojem sobotnem govoru po radiju s sledečim stavkom: »Nova ureditev usode na Češkoslovaškem živečih narodnosti se mora izvršiti na podlagi samoodločbe in enakega postopanja.« V okviru tega načela sem trdno prepričan, da je zopetna priključitev madžarskih krajev vMadžarski po smernicah monakovskih sklepov že odločena stvar.«

MADŽARSKE MANIFESTACIJE.

BUDIMPEŠTA, 5. oktobra. MTI poroča iz Oroszvára: V kraju Somarja na Slovaškem je madžarsko prebivalstvo izvesilo že včeraj na vseh hišah madžarske državne zastave. Prebivalstvo je priredilo velike manifestacije za priključitev k Madžarski in pelo madžarsko himno. V katoliški cerkvi je imel župnik pridigo, v kateri je oznanil, da se naglo bliža ura osvobojenja. Podobne manifestacije se prirejajo tudi v vseh ostalih madžarskih krajih na Slovaškem. Obmejno prebivalstvo je dobilo nazaj radijske aparate. V Komornu izpraznjujejo Čehoslovaki bolnišnice, vojašnice in vsa uradna poslopja.

EVAKUACIJA MADŽARSKIH KRAJEV.

BUDIMPEŠTA, 5. oktobra. Po zanesljivih poročilih s Slovaškega je češkoslovaška vojska že pričela izpraznjevati obmejno ozemlje, ki naj bi se odstopilo Madžarski. Vojaštvo je odstranilo žične ovire in odpeljalo v notranjost topove, ki so bili postavljeni na vtrjenih postojankah vzdolž češkoslovaško-madžarske meje. Na meji je ostalo le nekaj straž, ki so sestavljene večinoma iz vojaštva mažarske narodnosti. Njihov namen je le vzdrževati mir in red na meji. Naglo se izseljuje s področja madžarske narodne manjšine tudi češkoslovaško uradništvo in prebivalstvo, ki odvaža ves mobiliar. Slovaki prodajajo svoje hiše in posestva Madžarom. Vse češkoslovaške tovarne na tem ozemlju se demontirajo in bodo prenešene v slovaške kraje. Slovaške trgovine razprodajajo svoje blago in trgovci se tudi sele. To izpraznjevanje se vrši vzdolž vse meje na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, kjer so Madžari v večini. Ozemlje meri okoli 12.000 km².

Nemci kršijo dogovor

SUDETSKI NEMCI ZASEDLI ČEŠKO MESTO. DVA INCIDENTA PRI ZASEDANJU NEMŠKIH POKRAJIN.

PRAGA, 5. oktobra. Mesto Brunnov, katerega so že pred sporazumom v Monakovem zasedli sudetski legionarji, ki pa ne pripade Nemčiji so češkoslovaške čete sedaj zopet zasedle. Iz zaporov so bili izpuščeni vsi Čehi in Nemci, ki so jih legionarji zaprli. Mesto Češki Krumlov, ki ne spada v pas, ki so ga Nemci zasedli, a je neposredno v bližini meje nemškega pasu in zato brez češkoslovaškega vojaštva, so včeraj sudetski legionarji s silo osvojili in se v njem zabarikadirali s strojnicami in ročnimi bombami. Nemci so požgali orožniško postajo in več čeških hiš. Praška vlada je obvestila o tem mednarodno komisijo in zahtevala, da se tudi s strani Nemcev spoštujejo monakovski sklepi.

PRAGA, 5. oktobra. Pri prevzemanju sudetskonemških področij s strani nemške vojske, sta se dogodila doslej dva večja incidenta. Na letališču v Chebu so Nemci aretirali 6 češkoslovaških častnikov in nekaj vojakov ter jih zaprli. Vas Gratzen so pa nemške čete zasedle pred določenim rokom, ko češkoslovaški umik še ni bil izvršen. Po medsebojnem sporazumu pa so se Nemci umaknili, da počakajo na dogovorjeni rok.

IZJAVA SOCIALISTOV V ČSR.

PRAGA, 5. okt. Češkoslovaška socialnodemokratska stranka zanikuje vesti, ki so se razširile v tujini, da se je fuzionirala s komunistično stranko. Socialnodemokratska stranka bo [illegible] ostala samostojna.

Zapiski

Kolonije

V Londonu mislijo, da bo Chamberlain pripravil novo konferenco, pri kateri bi Anglija odstopila eno ali dve afriški koloniji. Mogoče bodo povabili tudi Francijo, da uredi vsa sporna vprašanja z Nemčijo. Idejo so takoj povzeli nemški listi in »Hamburger Fremdenblatt« piše, da bodo v Angliji že razumeli, da narod 80 milijonov ljudi ne more tolerirati zamisel, da mu je kolonizatorična misija bila odvzeta s silo.

Vzrok angleškega popuščanja

Odstopivši angleški mornariški minister Duff Cooper je stoodstotni konservativec in kot tak tudi ne zaupa diktatorjem. Svoje mišljenje je hotel povedati že pred odhodom Chamberlaina, pa so prekinili sejo parlamenta. Njegova politika je, da se ne sme popuščati, dočim je Chamberlain mislil, da je to pravilno v danih okoliščinah. Angleški ministrski predsednik se je najbrže tudi zbal nemške grožnje, da bodo odpovedali pomorski pakt.

Ostavka

Veliki češkoslovaški komponist Viteslav Novak je z ozirom na zadnje dogodke podal ostavko na sedeže v francoskem Institutu in romanski Akademiji sv. Cecilije.

Vrnjena odličja

Češkoslovaški divizijski general Rudolf Medek je poslal angleškemu kralju in predsedniku francoske republike pisma, v katerih izjavlja, da vrača angleška in francoska odlikovanja.

„British Legion"

Britanska legija, ki bo vzdrževala red v plebiscitnem ozemlju, ima danes okoli 500.000 članov. Angleški kralj ji je zaščitnik, predsednik pa sir Frederick Maurice. Ustanovljena je bila l. 1921. iz različnih društev bojevnikov v svetovni vojni. Njena naloga je, da se, daleč od politike, briga samo za usodo bivših bojevnikov ter poizkuša izboljšati njihove materialne in moralne prilike.

Unitaristična koncentracija

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« piše o unitaristični unifikaciji ter pravi, da je v naši državi že izvršena. Naredila jo je JRZ, v kateri se zbirajo vsi iskreni in konstruktivni Jugoslovani. Kakšna druga koncentracija ni niti potrebna niti zaželena.

Kaj je z JNS

Pod naslovom »Sramežljiva ponudba« priobčuje današnji »Slovenec« članek, v katerem se bavi z nedeljskim uvodnikom »Jutra«, kjer dr. Albert Kramer zapušča svoje dosedanje stališče proti zunanji politiki dr. Stojadinovića ter sedaj priznava nje pravilnost in uspeh. »Slovenec« pravi, da ne tiči za tem nič drugega kakor goreča želja JNS, da bi se s približanjem politiki dr. Stojadinovićeve vlade na najmerodajnejšem mestu prikupilo in da bi se vodstvo JNS v bližajoči se volivni borbi rešilo v kakšno volivno vlado ali v kakšno koncentracijo. »Slovenec« zaključuje, da je JNS pod vodstvom gg. dr. Kramerja, Puclja in tovarišev že zadosti pokazala svoje zmožnosti pri dekonsolidaciji Jugoslavije, da bo šla konsolidacija Jugoslavije naprej brez njih in da se gospodje zaman trudijo, če sedaj sramežljivo molijo svoj confiteor. Zadnja številka »European Voices« pa poroča, da se vrše pogajanja za vstop JNS v JRZ. List ve povedati, da se je vršila v ta namen banovinska konferenca JNS v Ljubljani, na kateri je dobil dr. Kramer pooblastilo, da se pogaja za koncentracijo v tem smislu, da bi JNS dobila pri prihodnjih volitvah 7 mandatov, 20 višjih uradniških mest, mesto bana v Ljubljani ter 2 ministrska portfelja.

Maribor, 5. oktobra.

Dogodki zadnjih dni so z vso prepričevalnostjo dokazali, kako odločilen činitelj v življenju narodov in človeštva je politična zavest njegovih najširših ljudskih plasti. Evropa Romaina Rollanda, Evropa ljudskih množic, na katerih plečih sloni veličastna zgradba zapadne civilizacije, ta Evropa se je dvignila v obrambo svojega duha in svojih pridobitev. Heroizem doslej zapadnemu človeku nepoznanega malega slovanskega naroda je bil dovolj močan sunek, ki je pripomogel k vzponu tistega duha, v katerega mnogi radi težkih izkušenj niso več verovali ter k vzponu tistih odločilnih plasti zapadnih narodov, pod katerimi nismo bili navajeni pojmovati zapadne Evrope.

Za slovenski narod pomenijo ti dogodki veliko spodbudo in veliko šolo. Učijo nas, da je narodna zavest malega sloja inteligence in dela delavstva preslabotna sila v velikem boju malih narodov. Potrebna je jasna in globoka narodna zavest najširših, doslej v politično življenje nepritegnjenih plasti, če hočemo, da bo naša narodna volja zmagovita in vidna vsemu svetu. Te široke plasti predstavlja v našem narodu podeželsko prebivalstvo. Zato je treba prenesti težišče narodnega boja in jačanja narodne zavesti na vas, kjer se danes širi pijana vera v tuje odrešenike, vera, ki izpodreza naš narodni obstoj pri korenini. Bratsko spoznavanje, razumevanje in medsebojna pomoč inteligence in kmečkega ljudstva, odstranitev prepadov med njima, ustvaritev zavesti skupnih interesov in skupne usode naših mest in vasi — to se pravi graditi granitni temelj našega narodnega odpora, ki bo močnejši kakor Maginotove linije. Akademska mladina, ki je v letošnjem poletju organizirala vrsto delovnih taborov po najbolj ogroženem podeželju, je napravila na tej poti prve korake.

Pogled na naše severno podeželje nudi žalostno sliko. Naša zemlja prehaja kljub vsem uredbam v tuje roke. Najlepši vinogradi in najbolj rodni sadovnjaki so tuja last. Medtem ko ima tujec v naših krajih paradiž, se potika slovenski vinničar kot berač po lastni zemlji, ki jo poji s svojim znojem. V jeruzalemskih goricah imajo nedomačini 45 odstotkov vseh vinogradov, med njimi jih je skoraj polovica doma izven naše države. Mezde na nekmečkih posestvih se gibljejo med 6 in 10 dinarji na dan (brez hrane). Pomen teh številk za oblikovanje narodne zavesti spoznamo, če pomislimo, da so v nekaterih predelih večini podeželskega prebivalstva te mezde edini vir dohodkov.

Podoben kakor je položaj podeželskega delavstva je stanje malega in srednjega kmeta. V Halozah dobi posojilo pri naših denarnih zavodih le kmet, ki ima za poroka trgovca. Nizko posojilo prejme v najboljšem slučaju po dolgotrajnih prizadevanjih. Pri tujem denarnem zavodu sprejme višja posojila brez večjih težav.

Drugi primer je problem Drave, ki odnaša leto za letom velike plasti rodne zemlje. Potreba je tako velika, da so kmetje letošnje poletje sami na lastne stroške tak nasip gradili, toda ko je voda narasla, jim je nasip podrla in vse uničila. — Takih primerov bi mogli nagrmaditi veliko in o njih napisati debele knjige. Vsi ti primeri govorijo eno: v takih razmerah narodna zavest ne more prodreti v tisto širino, ki je danes potrebna. Kakor je nekoč zadružništvo bilo eden izmed najmočnejših motorjev narodne zavesti, tako je danes socialni in gospodarski dvig pogoj našega narodnega razmaha. Agrarna reforma nekmečke zemlje, socialna zakonodaja za podeželsko delavstvo, velikopotezna javna dela, ljudske interese zasledujoča organizacija kredita in trgovine — po tej poti bo narod nekdanjih »hlapcev« in mlačnežev prišel do svoje samozavesti, do svoje moči, do »svoje podobe«.

Kakor se je dvignil češki narod iz lastnega duha in iz lastnega dela, tako se bo mogel tudi slovenski narod dvigniti z razmahom svojega demokratičnega ljudskega duha in dela, ki mu bo prineslo ekonomsko in socialno izboljšanje. -ko.

ZASEDANJE TJEŠINSKEGA.

VARŠAVA, 5. okt. (Avala). Poljske čete so zasedle kraje Trojas in Jablunka, kjer je velik železni rudnik.

Daladier dobil zaupnico

SEJA FRANCOSKE POSLANSKE ZBORNICE JE BILA DOSTI BOLJ MIRNA, KAKOR SEJA ANGLEŠKE. PROTI DALADIERJEVI POLITIKI SAMO KOMUNISTI.

PARIZ, 5. oktobra. Včeraj je bila tu seja poslanske zbornice in senata, na kateri sta ministrski predsednik Daladier ter podpredsednik Chautemps podala poročilo o razvoju in zaključku evropske mednarodne krize. Daladier je naglasil, da je bilo treba izbirati med vojno in mirom. Francija je imela pri tem dve smernici: preprečiti, da ne bi bilo treba začeti zaradi ČSR vojne in skrbeti za to, da ne prekrši svojih obveznosti do ČSR. Nato je obširno opisal ves potek dogodkov in zlasti sodelovanja z Anglijo, ki je stala na enakem stališču, da je treba vojno za vsako ceno preprečiti. Ves razvoj bo Francija opisala v posebni knjigi, ki bo v kratkem sestavljena in izdana. V Franciji sami sta bili v tej krizi dve veliki struji: prva je zagovarjala mir za vsako ceno, druga pa odločno nepopustljivost. Vlada je pa menila, da bo najbolje ugodila francoskemu narodu, ako bo vodila politiko v sredi med tema dvema zahtevama. To se ji je tudi posrečilo. Uspeh je bil ugoditev Nemčiji in ohranitev Češkoslovaške, čeprav okrnjene. Ako bi bila nastala vojna, bi bila Češkoslovaška popolnoma razdejana tudi v primeru zmage. Daladierjeva izvajanja je odobrila vsa zbornica. Zahvalo za ohranitev miru mu je izrekel tudi voditelj socialnih demokratov Leon Blum. Seja francoske poslanske zbornice je bila zato dosti bolj mirna kakor seja angleške. Daladierjevo politiko so kritizirali samo komunisti. Pri glasovanju za zaupnico se je izreklo za vlado 555, proti pa samo 75 poslancev, od teh 73 komunistov.

PARIZ, 5. okt. Poslanska zbornica je imela vso noč sejo, na kateri je Daladier zahteval finančna in ekonomska pooblastila do konca leta. Ob devetih zjutraj je bilo glasovanje, pri katerem je dobil vse glasove razen komunističnih. Daladier je izjavil, da ne misli uvesti devizne kontrole, vendar pa mora biti zlato francoske Narodne banke na razpolago za vzdrževanje razmerja 178 frankov za angleški funt. Dejal je tudi, da se bo francoska zunanja politika izpremenila ter bo v kratkem Francija priznala italijanskega kralja kot esarja Etiopije ter imenovala veleposlanika v Rimu (ki ga že skoro dve leti ni bilo iz formalnih razlogov, ker Francija ni priznala zavjetja Abesinije).

PARIZ, 5. oktobra. Zunanjepolitični odbor francoskega senata se je včeraj ukvarjal izključno s sklepi štirih velesil v Monakovem in sklenil po dolgi debati, da se mora vsa francoska zunanja politika temeljito proučiti in prekontrolirati. Izvolil se je pododbor, ki bo sestavil celo vrsto vprašanj Daladierju.

Angleška zbornica odgodena

OSTRE DEBATE V ANGLEŠKI SPODNJI IN GORNJI ZBORNICI SO SE ZAKLJUČILE ŠELE SINOČI.

LONDON, 5. okt. V spodnji zbornici so bile hude debate. Sir Thomas Inskip je dejal, da bi Češkoslovaški nič ne pomagali z vojno, ker bi bila popolnoma uničena. Anglija bo morala nadaljevati oboroževavanje, da je bodoče eventualnosti ne zatečejo nepripravljene. Labourist Herbert Morrison je napadal vlado ter rekel, da se je Chamberlain pustil ustrahovati. Vlado sta branila dr. Burgin in Amely, napadala pa Maxton (liberalec) in lord Cramborne, ki je bil nekoč sodelavec Edena. Dejal je, da je pričakoval, da bo prinesel Chamberlain mir s častjo. Tako pe je prišel domov z mirom, časti pa nikjer ne vidim! To je prava sramota za angleški narod. V zbornici se je mnogo govorilo tudi o možnosti razpisa novih volitev v bližnji bodočnosti. Zasedanje parlamenta je bilo preloženo na 1. november. Vodja opozicije Attlee je proti temu protestiral.

V zgornji zbornici je bil glavni govornik Earl Baldwin, bivši ministrski predsednik. Hvalil je Chamberlaina zaradi njegove politike. Dejal je, da ne pozna človeka, ki bi se lahko hvalil s takim uspehom. Če je 95% možnosti za vojno in samo 5% zar mir, bom delal za mir, dokler bom živel. Lord Lloyd pa je vlado napadel ter dejal, da Anglija take sramote še ni doživela. Pri vprašanju, ali je pravica važnejša kot mir, se je treba odločiti za pravico.

Hitler v Karlovih Varih

PRIPELJAL SE JE VČERAJ OPOLDNE IN GOVORIL OB 13. URI Z BALKONA MESTNEGA GLEDALIŠČA.

BERLIN, 5. oktobra. Svoj drugi obisk v od Češkoslovaške Nemčiji odstopljenih pokrajin je posvetil vodja in državni kancelar Adolf Hitler včeraj Karlovim Varim in okolici. Češkoslovaška vojska je izpraznila Karlove Vary včeraj ob 7. uri zjutraj, a ob 9. uri so vkorakale v mesto nemške čete. Kmalu po poldnevu se je pripeljal Hitler in imel ob 13. uri z balkona mestnega gledališča ognjevit nagovor na ogromno množico sudetskih Nemcev. Pozneje si je ogledal Hitler tudi mesto Falknov. Zvečer so bile Karlove Vary slavnostno razsvetljene in skozi mesto se je pomikal ogromen sprevod z baklami na čelu. Čehi so pred svojim odhodom deloma poškodovali železniško postajo in povzročili veliko škodo. Vse lokomotive in vozove so odpeljali s seboj. Češki železničarji so ponekod izruli tudi tračnice in uničili premikala. Tudi del poslopja je poškodovan.

Gospodarski pomen odcepitve

ČEŠKOSLOVAŠKA IZGUBI Z ODCEPIVTIJO VELIKE GOZDOVE, RUDNIKE, INDUSTRIJSKE SUROVINE IN ZNATEN DEL INDUSTRIJE.

PRAGA, 5. oktobra. Odcepitev sudetskonemških pokrajin od Češkoslovaške bo imela pred vsem tudi težke gospodarske posledice. S tem ozemljem ne izgubi republika samo mnogo industrije, ampak tudi mnoge surovine, na katere je bila doslej navezana tudi tista industrija, ki stoji na češkoslovaških tleh. Izgubljeni so zlasti rudniki železa, srebra, svinca, cinka, cina, kaolina, radija in črnega ter rjavega premoga. Radiumova ruda v Johimovu pripada Nemčiji, prav tako skoraj ves kaolin, ki ga potrebuje porcelanska industrija. Skoraj 90% vse porcelanske industrije z vsel koalinom pripade Nemčiji. Prav tako tudi grafit v Češkem lesu. Izgubljena je velika kemična industrija v Ustju na Labi in v Teplicah-Šanovu. Prav tako je izgubljena po veliki večini steklarska in tekstilna industrija. Tri četrtine nekaterih panog tekstilne industrije pripade z novim ozemljem Nemčiji. Posebno velja to za volnene tkanine, za znamenita češka sukna, ki se izdelujejo največ v Libercu. Dalje dobe Nemci še razne tovarne za izdelovanje čipk, rokavic, glasbil, gumbov, igrač itd. Poljedelsko odstopljene pokrajine niso važne, saj so pasivne, pač pa imajo vrednost poljedelski pridelki: hmelj, sladkorna pesa, lan in krompir. Z Žatcem in Chebom so izgubljeni glavni nasadi hmelja, ki so služili doslej visoko razvitemu pivovarništvu. Končno so pa izgubljeni tudi bogati gozdovi s ¾ iglavcev in veliko lesno industrijo. Vse to predstavlja ogromno vrednost in težko izgubo za češkoslovaško gospodarstvo. V nemško posest preidejo nazadnje še vsa znamenita letovišča in zdravilišča, med njimi Karlove Vary, Marianske Lazny, Francove Vary itd.

Nemci zasedejo Brno?

LONDON, 5. oktobra. Agencija Exchange poroča kot senzacijo, da nameravajo Nemci zasesti tudi Brno, in sicer brez plebiscita. Vesti doslej seveda še ni bilo mogoče kontrolirati in po vsej verjetnosti ni resnična, ker bi pomenila taka zasedba kršitev sklepov monakovske konference štirih velesil, ki so prevzele tudi garancijo za spoštovanje vseh sklepov.

Pred odločilnim napadom na Hankov

ŠANGHAJ, 5. oktobra. Ker so se tudi najnovejši napori japonskih čet, da bi predrle do Hankova, ponesrečili, so Japonci sklenili, da bodo skušali napredovati z bojnimi ladjami po Jangceju. Vendar je tudi to napredovanje zelo težavno in počasno. Japonci čakajo sedaj na nove čete, ki jim hite na pomoč iz Šanghaja. Nadalje se je v Šanghaju vkrcalo na ladje 35 tisoč japonskih vojakov, ki so bili odposlani na jug Kitajske. Južno od Hankova se bijejo trenutno hudi boji. Japonske čete so tam zavzele kraj Paiši, ki leži ob železniški progi Kanton—Hankov. Pričakuje se odločilni japonski napad na Hankov.

Za nov evropski red

PARIZ, 5. oktobra. „Temps" objavlja zanimiv članek o potrebi evropskega sodelovanja, v katerem pravi med drugimi: Zadnji dogodki so pokazali, da je sodelovanje med demokratskimi in avtoritarnimi državami vendarle mogoče, kljub temu, da obstojajo med njimi tako velike temeljne razlike. To je sedaj potrjeno v praksi. Stari evropski red, ustvarjen leta 1918 se mora zamenjati z novim in zagotoviti trajni mir. Treba je pričeti z obnovitvijo Evrope po načelih stvarnosti in izogniti se vsemu, kar bi moglo izzvati novo evropsko vojno

JAKSCH V LONDONU.

PRAGA, 5. oktobra. 6 voditeljev sudetskih Nemcev je še zdaj v Pragi, med njimi tudi Kundt. Vodja nemških socialnih demokratov Jaksch je v Londonu, kjer konferira z labourističnimi poslanci o organiziranju pre skrbe socialističnih beguncev.

PRED IMENOVANJEM FRANCOSKEGA POSLANIKA V RIMU.

PARIZ, 5. oktobra. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo Francija v kratkem imenovala v Rimu poslanika. Ta vest pomeni da bo priznala aneksijo Abesinije. Doslej je imela v Rimu namesto poslanika samo opravljalca poslanika, ker ni hotela izstaviti akreditivne listine, ki bi morala biti naslovljena na kralja Italije in cesarja Abesinije, kakor se glasi uradni naslov vladarja Italije.

ANGLEŠKI OPAZOVALCI

PRAGA, 5. okt. 30 britanskih opazovalcev za bodoči plebiscit je prispelo sem. Britanska vlada pazljivo izbira čete, ki bodo 6 do 8 tednov vzdrževale red v plebiscitnem ozemlju.

AMERIŠKI DEFICIT

WASHINGTON, 5. okt. Deficit v proračunu USA za prvo četrtino letošnjega leta iznaša 701 milijonov dolarjev, nasproti 287 milijonom v preteklem letu. Ameriški notranji dolg je zrastel na 38 milijard dolarjev.

BORZA. Curih, 5. oktobra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.75, London 21.05, New York 438.75, Milano 23.075, Berlin 175.60.

Vremenska napoved:

Oblačno, večinoma hladno, nobene bistvene spremembe vremena.

Novice

Grenke izkušnje sezonskega delavstva

Krivice, ki se na žalost dogajajo našim nezaščitenim sezonskim delavcem v Nemčiji — med katerimi sem tudi sam preživel skoraj 3 mesece — mi nalagajo zgolj iz resnične rodoljubnosti in odkritosrčne ljubezni do bližnjega dolžnost, da v imenu vseh zainteresiranih iznesem resnično stanje med njimi, pod kakšnimi okolnostmi so šli tja in kaj se jim je pred tem obljubilo.

Merodajnim bo gotovo znano, kaj se jim je obetalo. Zadeva je bila dobro in premišljeno organizirana; odziv je bil velik, kar je razumljivo, če se upošteva prikupljive ponudbe in dane obljube. Posebno brezposelni so se pozivu številno odzvali, mnogi so zapustili celo tedanje službe, vsi s trdnim prepričanjem , da bodo prišli do zaslužka in kruha ali pa si tega izboljšali.

Že samo število povrnjenih, ki so kljub svoji pogodbeni obveznosti zapustili Nemčijo, pove, da ni bilo vse v redu. Vsi so se pred odhodom dobro zavedali, da bo delo trdo, ampak nobenemu med njimi ni prišlo na misel, da bo končno do tako skrajnih meja izkoriščen in da bo ostal nazadnje še brez vsake pravne zaščite.

Veliko se jih je že vrnilo, še večim pa se na vse mogoče načine onemogoča vrnitev. Mnogo jih je, o čemer sem se sam prepričal, po zaporih, ker so jih oblasti brez dokumentov, katere so jim njihovi delodajalci odvzeli, zaprle.

Mnogo družin je zaradi odhoda v Nemčijo popolnoma obubožalo, ker so prodale vse svoje skromno imetje samo, da bi prišli na boljše. Vzrok temu je predvsem malomarnost merodajnih, ki so jim bile brez dvoma znane nemške tarifske odredbe, katere so mogoče nehote popolnoma napačno obrazložili oziroma tolmačili.

Kar se tiče delovnih razmer, so bili Nemci v pravu in zahtevali od nas 17—19 urni delovni čas. To se strinja tudi z njihovimi tarifskimi odredbami, kjer je točno predvideno, da se dela 10 ur dnevno, ne upošteva pa hranjenje, čiščenja in splošno oskrbo živine. To pa ne odgovarja tukaj od strani merodajnih in nemških delegatov danim obljubam, da se dela po 10 ur dnevno z obljubljeno netto plačo v okraju Brandenburg v iznosu RM 35.— ter da se bo nadurno delo plačalo s 50% nadoplačilom. Razen tega se nam je od obljubljene plače odtegovalo po 7—8 RM mesečno za bolniško blagajno in vsa mogoča druga zavarovanja. Akoravno se je obljubljala popolna oskrba, si je morala večina perilo prati na lastne stroške, kar je tudi iznašalo ca 1 RM tedensko. Ko smo se nekateri pozneje pritožili na merodajne borze dela smo bili kratkomalo zavrnjeni in celo nahruljeni, češ zakaj pa ste prišli.

Samo po sebi je umevno, da nismo mogli pred našim odhodom sumiti v izjave merodajnih, ali pa celo zahtevati na vpogled nemške tarifske odredbe, saj končno mnogi nemščine sploh niso obvladali.

Zaradi vsega tega postopanja ne trpijo samo delavske družine, ampak zelo občutno tudi sama država. Od prvih so mnogi materialno popolnoma uničeni, ker so žrtvovali celo svoje zadnje prihranke na pobudo brezvestnih agitatorjev, samo da lahko potujejo v Nemčijo in same sebe ter svoje družine prežive, končno pa se vrnili goli in bosi ter do skrajnosti izčrpani. Država pa bo ravno tako občutno materialno prizadeta zaradi številnih repatriacij v zvezi s temi sezonskimi delavci.

O zdravstvenih razmerah posebno nam določenih stanovanj, ki so bila pod vsako kritiko, bolje da ne govorimo, ker bi se opis skoraj tozadevnega neverjetnega stanja, gotovo napačano tolmačili.

Na vprašanje, da-li je bivanje v Nemčiji na nas kvarno vplivalo, bi rekli da je le količkaj pametnemu človeku celo koristilo, ker mu je razbistrilo oči in se je prepričal, da ni vse zlato, kar se sveti, in da je besedičenje eno in dejstvo drugo. Vsakemu količkaj zavednemu in iskrenemu človeku in rodoljubu pa je edina želja, da se v bodoče prepreči in ne dovoli, da se pod takšnimi okolnostmi kot tokrat pošilja delavce v Nemčijo.

Moje navedbe bodo končno tudi vsi ostali, katerim je uspelo, da se vrnejo iz te »Koromandije«, potrdili.

Apeliram na merodajne, da se za zadevo energično zavzamejo in vsaj tukajšnje krivce kličejo na odgovor. I.

Socialno skrbstvo Celja pred zimo

Še-le pred nekaj leti, ko je zavzela brezposelnost preveč viden obseg, so uvidele oblasti potrebo po organizirani pomoči brezposelnim in delno zaposlenim ter za delo nesposobnim. Privatna dobrodelnost je odpovedala in občina je pričela akcijo za omiljenje bede. Uvedla je 5% socialno davščino na neposredne davke leta 1936., dohodki pa so namenjeni financiranju del, pri katerih so zaposleni ljudje, ki niso mogli najti drugje dela. V mestnem zavetišču je 70 revežev, socialni urad daje okrog 240. mesečne podpore od 40 do 150 dinarjev, v Ljudski kuhinji Vincencijeve konference obeduje pozimi včasih tudi 80 brezposelnih in slabo plačanih delavcev, potrebno pa je, da bo letos hrana bolj tečna kakor lani. Lani organizirana zimska pomoč je vrgla 11.606 dinarjev, kar je za Celje bore malo in ne dela petičnim Celjanom slave. Posebno poglavje v lanski zimski pomoči so še zbrane obleke in perilo, ki so ga darovali nekateri neimenovani meščani, namestu da bi vrgli cunje na smetišče. Z enim ali več kosi obleke ali perila je bilo obdarovanih 261 ljudi, s kuririvom po 400 kg 733 ljudi, z nekaj kilogrami živil 42, za božič pa še 288 ljudi. Pozimi je v Celju najmanj 350 brezposelnih, ki iščejo podpore, še mnogo več pa takih, ki žive na breme sorodnikov in znancev, ki se preživljajo s slučajnimi deli in nočejo prositi za podporo. Vpričo takih razmer zasluži socialna zaščita revnih someščanov pač več pozornosti, posebno tistih, ki predstavljajo gospodarsko moč mesta.

Razen socialnega skrbstva mestne občine, obstaja še zimsko obdarovanje, ki ga pripravijo razna podjetja svojim delavcem in nameščencem.

Lani je obdaroval neki trgovec 85 revežev z blagom, apnenik, ki med letom nekaj tednov počiva, je razen lani še vsako zimo dal delavcem nekaj hrane in upamo, da bo letos spet. Žalostno pa je — in to je posebno poglavje našega mesta — da pride večkrat prosit podpore delavec iz podjetja, ki vsako leto razdeljuje zimske podpore, toda delavec pravi, da „samo za nekatere", ki so podjetniku všeč. Tak podjetnik prav gotovo ne deli iz srca, temveč zato, da poveča svoj upliv na zaposlene. Zato čaka slovensko občino na tem polju še mnogo dela, kajti pokazati mora resnično in nepristransko akrb za vse reveže, posebno za matere in otroke. Potrebno je, da se delo socialnega urada razširi, zaposli tu več ljudi, da se občinska dela ne plačujejo tako nizko, da brezposelni s strahom pričakuje, da ga ne pošljejo na težko delo, ob katerem bo stradal. Zimsko pomoč je treba organizirati pravočasno in ne prenehati opozarjati prebivalstvo na dolžnost vsakega zavednega meščana, ki sta mu narodnost in človečnost živa problema. Kako bo za svojo nalogo izvrševal Delavski dom, bomo videli čez nekaj tednov, ko bo že na razpolago nekaj številk o obisku. Prav tako upamo, da bomo kmalu na jasnem z delavsko kolonijo in da se bo občini posrečilo v doglednem času najti primerno zemljišče in kredit za hišice. Naš socialni čut, pa tudi čut dolžnosti do narodnega vprašanja nam narekuje, da pohitimo z delom za olajšanje bede in higienskih prilik tistih, ki so izrinjeni iz delovnega procesa, kakor da bi bili „odveč".

Priviačnost naših cest

O važnosti dobrih cest za tujski promet smo vsi prepričani. Kako pa to prepričanje uveljavljamo praktično, nam pa dovolj zgovorno kaže naslednji opominjajoči dogodek.

Nemški trgovec je nakupil sadje po naših krajih. Z avtomobilom je premeril marsikateri kolovoz, ki mu pravimo mi glavna cesta. Iz Maribora ga je pot vodila tudi v Slovensko Bistrico. Tu pa je obupal. Ni mogel verjeti, da je vozil po državni cesti. Naložil je avto na vlak in se odpeljal z železnico v Trst.

Kaj bo povedal v domovini o naših cestah, ni treba omenjati.

Gostovanje „Neodvisnega gledališča" v Murski Soboti

V nedeljo zvečer, 2. okt., je imelo »Neodvisno gledališče« iz Maribora v Soboti svojo prvo predstavo. Bila je ob precejšnji udeležbi v dvorani Sokolskega doma. Riziko predstave je nosilo Sokolsko društvo. Organizacijo gostovanja je prevzela naraščajska mladina, ki ima mnogo zaslug, da je bil obisk precejšen, kljub nedelji, ki je za podobne prireditve v Soboti neprimeren dan. Avantgardisti so nastopili v Mariboru in Ptuju že z znanim repertoarjem: z dramsko pesnitvijo »Breskov cvet« in grotesko »Piramuž in Tizba«. Uvodni govor je imel predsednik zadruge »Neodvisno gledališče« g. Kovač, ki je prekmurski domačin. Režiser g. Žižek je obrazložil pomen in cilj avantgardističnega teatra. Namen zadruge je pa obrazložil tajnik g. Spindler. — Gostovanje je pokazalo, da je protiiluzionizem avantgardističnega gledališča dostopen tudi soboškemu občinstvu in da je imelo kontakt z igralci. Rezultat soboškega gostovanja je sigurno pozitiven. Pokazalo je, da bi novo gledališče moglo vršiti važno vzgojno delo tudi po manjših krajih slovenske periferije in tako nadomestiti vrzel, ki jo puščajo premale subvencije in tudi cilji oficielnih gledališč. Gotovo je, da bi si moglo pridobiti stalno in številno publiko med najširšimi plastmi ljudstva.

HUDA NESREČA V RUŠAH.

Danes zjutraj se je v Rušah pripetila huda nesreča. V tovarni za dušik je dobil nevarne opekline 19-letni varilec Maks Škerlovnik. Ko je bil zaposlen pri avtogenskem varenju, je varilcu odpadel gorilnik in plamen je objel Škerlovnikovo telo. Obleko so mu njegovi tovariši takoj pogasili. Kljub temu pa je dobil Škerlovnik zelo nevarne opekline na trebuhu. Ponesrečenca so takoj naložili na tovarniški avtomobil in ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Meščansko šolo v Konjicah so letos otvorili. Obisk je zelo dober, saj je v treh oddelkih okoli 130 otrok.

o **V Trbovljah odpuščajo rudarje.** Ker so premogovna ležišča podjetja Dukić in drug v Trbovljah, ki dela za TPD, izčrpana, je bilo doslej odpuščenih že 165 rudarjev. Do konca leta bo odpuščenih še nadaljnih 330 rudarjev, tako da bo na cesti okoli 500 družinskih očetov. S tem je nastopil problem, kako rešiti te ljudi.

o **Tovarniški dimnik kot dar.** Orjaški dimnik litijske topilnice je dobil v dar kleparski mojster Tinko Kajtna. Iz opeke bo sezidal hiše, za več stavb opeke pa bo še prodal.

o **Nov ravnatelj KID.** Te dni je bil imenovan za tehničnega ravnatelja železarn Kranjske industrijske družbe na Jesenicah in na Javorniku dr. inž. Klinar, ki je znan kot odlični strokovnjak.

o **Čevljarsko delavnico so izropali** neznani vlomilci pri Janezu Praprotniku v Ljubnem na Gorenjskem. Odnesli so za 10.000 dinarjev čevljev in usnja.

o **60 letna starka obsojena zaradi goljufij.** Novomeško sodišče je obsodilo 60 letno zelo pobožno ženico Marijo Puglje vo zaradi mnogih goljufij na 5 letno robijo. Obsojenka je nakupovala lase in pobirala za svete maše. Na ta način je ljudi opeharila za 50.000 dinarjev.

o **Mlatilnica ga je ubila.** Na Cvenu pri Ljutomeru je 8 letni Anton Žuravelj gledal, kako so n agumnu mlatili. Deček se je obesil na mlatilnico, ki ga je zavrtela in ga s tako silo vrgla ob tla, da je bil na mestu mrtev.

o **Prometna nesreča v Ljutomeru.** Na neki strmini blizu Ljutomera je posestnikova hči Anica Močnik padla s kolesa in si razbila lobanjo. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico.

o **Tihotapsko blago v žlebu.** Jeseniška policija je skupno s carinskimi organi napravila v neki hiši na Gosposvetski cesti hišno preiskavo. V strešnem žlebu so našli 23.000 kresilnih kamenčkov in nekaj drugega tihotapskega blaga.

c. **„Tesna povezanost narodnega in gospodarskega vprašanja v Celju."** V tem članku v včerajšnji številki je umljivo, toda radi razmer in pripravljenosti tuje usmerjenih posameznikov je treba še enkrat jasno povedati, da je mišljena s 15% udeležba tuje usmerjenega velikega kapitala, nikakor pa ne — in kdo bi si upal to trditi — da Slovenci naseljujemo v mestu le 15% zemlje, ko naš kmet na periferiji obdeluje in naš obrtnik, naš delavec in uradnik naseljujeta okrog 37 tisoč hektarjev površine celjske občine in v tem morju niti ni vredno omeniti nekaj deset kvadratnih metrov, na katerih biva nekaj čez 400 tuje usmerjenih tujcev z izneverjenimi domačini vred.

c. **Zatemnitve ne bo!** To vest je šele včeraj, 4. t. m. dopoldne sporočilo mestno poglavarstvo uredništvom listov, ki pa niso več mogli vesti objaviti in ne leži na njih krivda, če si je že ta ali oni kupil papir za zavešenje oken in vrat.

c. **Prepovedani sejmi živine.** Ugotovljeni so primeri parkljevke in slinavke v krajih Hramše pri Veliki Pirešici in Klanec pri Dobrni, na sumu pa je Št. Jurij ob juž. žel., kjer je prepovedana prodaja nekuhanega mleka. V celjskem okraju so prepovedani sejmi živine.

c. **Nesreča in smrt.** S kolesa je padel in si zlomil nogo Ropotar Jakob iz Doberteše vasi pri Št. Petru. V bolnici je umrla dninarica Fijaž Amalija iz Dokrave pri Žrečah.

p. **Ljudska univerza v Ptuju** prične delovati v petek. Predava skladatelj in kritik Škerjanc iz Ljubljane. Predaval bo o glasbi z ilustracijami s klavirjem. Predavanje bo ob 20. uri v dvorani Glasbene Matice.

n **Kraljica bogra siromašni muslimanki.** Kraljica Marija je kumovala deveti hčerki siromašnega muslimana Avde Duratkovića iz Avale v Bosni. Krst je bil pravi vaški praznik in kraljica je svojo krščenko bogato obdarovala.

n **Kongres električnih central** bo od 8. do 9. t. m. v Sarajevu. Delegatom je dovoljena polovična voznina na državnih železnicah.

n **Novo vojno ladjo bo zgradila splitska ladjedelnica** po naročilu vojnega in mornariškega ministrstva. Ta bo še nekoliko večja od dosedanje največje naše bojne ladje »Dubrovnika«. Poleg tega je finančno ministrstvo naročilo v Splitu več motornih ladij za obmorsko finančno službo. S temi deli bo zaposlenih več sto delavcev, ki jim je že grozila brezposelnost.

n **Moderno cesto Split-Trogir** so te dni končali. Prejšnjo cesto so razširili in betonirali, kar je stalo okoli 11 milijonov.

n **Novo pristaniško skladišče** bo gradila država na Sušaku. Razpisana so že prva dela v vrednosti okoli 1 milijon in pol din.

n **Na samoborskem pokopališču blizu Zagreba** so neznani tatovi odprli več grobov in odnesli zlata zobovja, prstane in druge dragocenosti mrtvecev.

n **Elektrificirali so mesto Sanski most z okolico** blizu Banjaluke. Slovesna otvoritev elektrifikacijskih naprav bo meseca novembra.

n. **Prodajalci mleka v Osijeku** bodo morali imeti legitimacije, ker se množijo primeri potvarjanja mleka, toda prodajalci navadno navajajo napačna imena.

n **Motorni vlaki,** ki so pretekli mesec vozili na progi Zagreb - Beograd, so ukinjeni.

n **50 lastnikov subotiških lokalov** je policija kaznovala, ker je sanitetna komisija ugotovila v lokalih zanemarjenost

n. **Skrivnostna lepotica** je skočila v Trebinju pod vlak, ki jo je razmesaril. Doslej še niso mogli ugotoviti identitete elegantne tujke.

n. **100.000 dinarjev je izgubil** v vlaku med Beogradom in Skopljem beograjski stavbenik Gradimir Novaković. Denar je imel v aktovki, kjer je bila tudi vložna knjižica na 100.000 dinarjev. Oni, ki prinese aktovko s tisočaki in vložno knjižico, dobi 20.000 dinarjev nagrade.

Maribor

Preprečite radijske motnje!

Pri nas se v zadnjem času mnogo govori in piše o radijski relejni postaji, ki jo pred vsem iz narodno obrambnih razlogov potrebuje Maribor.

Preden pa se sploh začne kaj delati, naj merodajni faktorji uredijo naravnost nezaslišane razmere, ki vladajo v pogledu brezobzirnih motenj radijskih poslušalcev. Videti je, da v Mariboru sploh še ne poznajo, kaj je blokiranje različnih motorjev. Čez dan je radio le s težavo mogoče poslušati. Vse pritožbe pa nič ne zaležejo, ker gredo po uradni poti v Ljubljano, kjer jim je pa Maribor seveda deveta briga.

Namesto da se v Ljubljani toliko pritožujejo na centralizem, naj decentralizirajo vsaj te najnavadnejše stvari, če že niso sposobni, da bi sami uredili zadevo. Do tedaj pa je vsaka propaganda za relejno postajo v Mariboru iluzorna.

Pogreb ge. M. Holc

Tako velikega pogreba, kakor včeraj popoldne, že Pobrežje dolgo ni videlo. Nastopila je zadnjo pot daleč naokrog znana in priljubljena posestnica, gostilničarka in mesarskega mojstra soproga ga. Marija Holc. Pred hišo žalosti je domače pevsko društvo »Zarja« zapelo večno lepo »Vigred«, nakar se je začel pomikati proti pokopališču veličasten sprevod. Po končanih cerkvenih obredih je pevsko društvo »Zarja« zapelo turobno »Človek, glej!«, pevsko društvo pekovskih pomočnikov v Mariboru pa »Spomlad«, nakar se je g. Postl bivši predsednik gostilničarske Zadruge za Maribor in okolico poslovil od pokojnice. Dan se je nagnil, in pogrebci so se polagoma razšli s tiho željo, da bi pokojnica sladko počivala ob vznožju našega zelenega Pohorja.

Živahen trg kljub dežju

Kljub slabemu vremenu je bil današnji trg izredno živahen. Stojnice so bile prav vse zasedene in tudi izbira je bila zadovoljiva. Zelenjave je bilo obilo zlasti karfiole, spinače in kolerabic. Zmanjkovalo tudi ni buč in lepe rumene salate. Pese in kumar je bilo pa manj na razpolago kot običajno. Sadni trg je bil dobro založen. Prednjačilo je seveda grozdje, ki so ga prodajali največ po 4 din kg. Poleg grozdja zavzemajo največ prostora breskve in jabolka, ki jih dobiš kar 7 za dinar. Vedno več dovažajo na trg kostanja, ki ga pa malokatera kmetica da ceneje kot 4 din liter. Zdi se, da bo letos kostanja dovolj, dočim so slive zelo slabo obrodile. Orehov je 12 za dinar. Precej je bilo gob, ki pa so razmeroma drage. So pa zelo lepe. Paprika se je podražila. Pred dnevi si jih dobil 15 in celo 20 za dinar, danes pa le deset. Cele vozove so jih pripeljali na trg. Zelo slabo pa je bil založen perutninski trg. Le nekaj parov piščancev, to je bilo vse. Izpod 32 din par jih ni bilo mogoče dobiti. Jajca so bila od 75 par do din 1.25 komad.

Gibanje trgovine in obrti

Ob primerjavi izdanih in črtanih obrtnih pravic v septembru je mogoče ugotoviti, da je drobna podjetnost še vedno prav živahna. V septembru izdane obrtne pravice se nanašajo večinoma na manjše trgovine, gostišča in nekaj obrtniških obratov. Skupno je bilo izdanih 21 novih obrtnih pravic, črtanih pa je bilo 11, med njimi spet največ malih trgovin z mešanim blagom. Nasproti izdanim in črtanim pravicam v avgustu se je proti koncu meseca položaj za malo trgovino in obrt le neznatno izboljšal.

Mariborski obrtniki v Varaždinu in Ptuju

Naši obrtniki so stavili v svoj program tudi društvena potovanja po Sloveniji v svrho čim tesnejših stikov med obrtniškimi krogi in skupnih akcij za dosego svojih teženj. Prvi tak izlet so mariborski obrtniki priredili preteklo nedeljo. Z velikim mestnim avtobusom so se odpeljali v Varaždin, Varaždinske toplice in Ptuj. Povsod so jim stanovski tovariši priredili lep sprejem. Medsebojno so razpravljali o perečih obrtniških vprašanjih in sklenili složno delati za izboljšanje položaja našega obrtnika. V Varaždinskih toplicah so si ogledali kopališčne naprave v Ptuju pa so se udeležili družabne prireditve ptujskih obrtnikov. Izlet je vodil predsednik Slovenskega obrtnega društva v Mariboru g. Ivan Sojč.

m **Uradni izbrisi firm.** Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru je objavilo uradni izbris 29 firm; od teh 14 iz Maribora in bližnje okolice, ostala so iz Prevalj, Slov. Bistrice itd.

m **Ljudska univerza** priredi v proslavo 20 letnice naše države ciklus predavanj, ki obravnavajo nastanek naše države in njen razvoj v zadnjih dvajsetih letih. — Uvodno predavanje je poverjeno našemu znanemu zgodovinarju prof. Silvu Kranjcu, ki bo predaval v petek o temi »Politični položaj Evrope l. 1914.«

m **Polk za vezo v Požarevcu** je razpisal natečaj za sprejem radio-mehaničarjev. Pogoji za sprejem so razviđni v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 11.

m **V soboto,** dne 8. t. m. bo koncert, posvečen blagopok. Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v frančiškanski cerkvi. Vstopnice v predprodaji pri Zlati Brišnikovi.

m **Na Pohorju je te dni pričela obratovati že četrta elektrarna.** Mariborski veleindustrijalec g. Hutter je blizu Senjorjevega doma zgradil lepo vilo in elektrarno, ki bo omogočila elektrifikacijo okolice. Weekend-hišice bodo dobile električno razsvetljavo.

m. **Vedno več Nemcev v Mariboru.** Zaradi priključitve sudetskega ozemlja k Nemčiji se bo število Nemcev v Mariboru povečalo, ker bodo naši tovarniški „strokovnjaki-tujci" optirali za nemško državljanstvo.

m. **Razbita pogajanja v pohorskih kamnolomih.** Pogajanja med tvrdko Res in drug ter delavstvom ribniških kamnolomov na Pohorju so se razbila in delavstvo že stavka.

m **Jadranska straža v Mariboru** poziva svoje članstvo, da se udeleži koncerta, ki ga priredi 8. okt. pevsko društvo »Jadran« v frančiškanski cekrvi ob 20. Koncert bo posvečen blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. ob obletnici njegove smrti.

m **Kostanj že pečejo.** Na prometnih križiščih v mestu in okolici že diši po pečenem kostanju. Kljub temu, da se je sezona za kostanj šele pričela, je cena razmeroma nizka. Pečenega prodajajo po 5 do 6 din liter.

m **Nova razsvetljava na Kralja Petra trgu** je kljub štirim visokim svetilnikom z dvojnimi obločnicami za ta trg še vedno pomanjkljiva. Niso pa temu krivi tudi ne novi svetilniki, marveč — ozadje. In to je ponesrečeno zgrajena »palača« pok. zavoda. Pod prejšnjim najemnikom »Mariborskega dvora« je bilo tudi pročelje proti mostu reklamno razsvetljeno; v zadnjem času pa je skoro cela ta stran zatemničena.

m **Tatvina denarja.** Posestniku Mihaelu Šadlu s Pobrežja je nekdo ukradel iz pisalne mize, kamor je vdrl, 3600 dinarjev gotovine, ostali denar pa je pustil.

m **Svinjo je ukradel** še neizsledeni storilec viničarki Mariji Vindiševi iz Spod. Hoč. Oškodovanka je tatvino prijavila žandarmeriji.

m **10 letna deklica — vlomilka.** Vozniku Rajku Kogelniku od Sv. Lovrenca na Pohorju je nekdo ukradel 500 dinarjev. Orožniki so ugotovili, da je v stanovanje vlomila neka 10 letna deklica.

m **Čigavo je kolo?** Pri gostilni Vlahovič na Aleksandrovi cesti so našli moško kolo z evid. štev. 2-127882-19, ki je brez lastnika.

m **Po dveh letih izsleden.** Iz Nemčije so pripeljali 29 letnega Franca Babiča, ki ga že dve leti zasledujejo orožniki iz Ruš, kjer je leta 1936 vlomil v trgovino Josipa Knifica. Osumljenca so oddali v tukajšnje zapore.

m **Tudi v Slovenski ulici je kradla.** Te dni smo poročali, kako je 18 letna služkinja Otilija J. okradla zdravnikovo soprogo dr. Flisovo v Prevaljah. Policija je sedaj ugotovila, da je Otilija okradla tudi svojega gospodarja v Slovenski ulici 34.

m. **Obrtniki, udeležite se spominskega koncerta!** Slovensko obrtno društvo v Mariboru poziva vse obrtnike, da se udeležijo spominskega koncerta, posvečenega blagopokojnemu kralju, ki bo v soboto, dne 8. t. m., ob 20. uri v frančiškanski cerkvi.

m. **Velika tatvina sena.** Lekarnarju Petroviču v Zg. Sv. Kungoti so neznanci ukradli 6 vozov sena. Orožniki so tatove izsledili v Studencih pri Mariboru.

* **Interesenti za esperanto in esperantske tečaje** naj se oglasijo v četrtek, 6. okt., ob 20. uri v Narod. domu, III. nadst. Vhod iz kopališke ul. Odbor Esp. društ.

* **Tri dni v Trst:** Z modernim luksuznim autokarjem pelje Putnik Maribor v Trst v času od 30. oktobra do 1. novembra. Vozna cena in vizum samo Din 240. Prijave najkasneje do 20. oktobra pri Putniku Maribor, Celje, Ptuj.

* **»Staribor«** ima svoj mesečni sestanek v četrtek, dne 6. oktobra, ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Ob tej priliki hočemo proslaviti 70. letnico našega prijatelja Miškota Cizelj. Vsi njegovi prijatelji in znanci dobrodošli, posebno pa njegovi ljubljenci »Vandrovčki«! Stariborčani, pridite vsi!

* **Grozdni teden.** Ob slabem vremenu se bo v četrtek grozdje prodajalo na Rotovškem trgu.

* **Bi radi vedeli, kaj je rodbinska sreča?** Potrudite se k L. N. Tolstoju, ki je napisal za vas in vam podobne posebno knjigo Rodbinska sreča. Dobite jo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 in v Mariboru, Aleksandrova c. 13. Cena broš. Din 26, vez. Din 36.

* **Lepi jesenski dnevi kličejo te na izlet!** Mastna južina pa prav pogosto prikliče jezo, ko zapaziš, da se ti je premočil nahrbtnik oziroma obleka! Da se temu še pravočasno izogneš, stopi v Tiskovno zadrugo na Aleksandrovi cesti ter kupi za 50 para polo maščobnega papirja, pa bodeš z uživanjem korakal po toplem jesenskem soncu ter zadovoljen žvižgal svojo domačo pesem!

* **Francoski tečaji.** Ne pozabite še ta teden vpisati svojo deco in sebe v tečaje francoskega krožka v Mariboru. Vsa pojasnila o teh tečajih najdete na lepaku, Gregorčičeva 4, in v tečajih samih.

Kino

*Dekle od snoči Vas vabi, da pridete na sestanek v Grajski kino.

* **Kino Union.** Najlepši film letošnjega leta »Domovina« po romanu Sudermanna z Zarah Leander.

Mariborsko gledališče

Sreda, 5. oktobra: **Zaprto.**

Četrtek, 6. oktobra, ob 20. uri: **»Kar hočete«.** Red C.

Abonenti za Narodno gledališče se še sprejemajo. Na razpolago je še nekaj cenejših, pa tudi še nekaj boljših sedežev v parterju, ložah, na balkonu in na galeriji.

Kultura

Slovenska knjiga

V nedeljo je predsednik društva slovenskih književnikov Francè Koblar z lepim govorom pred številnim občinstvom odprl v Trgovskem domu v Ljubljani razstavo slovenske knjige 1918—1938. Razstava kaže samo kako četrtino vsevkupne slovenske knjižne produkcije v teh letih in je potemtakem zelo nepopolna. Zlasti pogrešam mnoge publikacije, ki so izšle izven Ljubljane. S to opombo nikakor nočem zmanjšati zaslug društva, ki je razstavo priredilo, marveč nasprotno, izreči vse priznanje za veliko požrtvovalnost, da je vsaj ta okrnjena dokumentacija našega povojnega knjižnega razmaha postala občinstvu dostopna. Oton Župančič, ki je bil med prvimi obiskovalci razstave, je uprl svoje oči v ravne vrste razstavljenih knjig in dejal: »Misliš, da si zvesto zasledoval vse, kar pri nas izhaja, tu pa šele vidiš, koliko imamo stvari, ki zanje prav nič nisi vedel.« Dobro je povedal pri tej priložnosti tudi Fr. Koblar, da spričo te razstave ne smemo pozabiti na našo knjižno produkcijo pred letom 1918., ki je bila bogata in lepa in prav takša priča slovenskega duhovnega razmaha, kakršna je povojna.

Tehnična stran te razstave — vzorno izvedena v danih razmerah in v okviru zgoraj navedenih mejá — nikakor ni odločilna; po svojem bistvu je razstava samo budilen klic, ki naj utrdi našo narodno zavest, naš narodni ponos in poudari našo narodno čast. Mali narodi vsi brez izjeme svoj lastni knjižni inventar po svojih potrebah šele ustvarjajo, dasi ga v marsikaterem oziru sproti tudi obnavljajo. In tu je odločilno vprašanje, ki si ga nehote zastavi obiskovalec knjižne razstave (kljub njeni časovni in številčni omejenosti). Naš vsevkupni knjižni inventar sestoji, kakor pri vsakem narodu, najprej iz izvirnih leposlovnih del, ki tvorijo bistvo naše narodne književnosti. Vprašanje se odpira pa glede na vse ostalo, zlasti na znanstveno knjižno produkcijo: tu je seveda težje dobiti tisto popolnost, ki jo imajo veliki narodi. Napačno je bilo, kakor je omenil g. Koblar sam, da so prireditelji razstave izpustili šolske knjige. Pa čeprav je naš knjižni inventar v tem oziru morda še najbolj nepopoln, ne smemo pozabiti, da je ta inventar dosegel, če že ne popolnosti, vsaj izredno in razveseljivo obogatitev na drugem, za našo narodno kulturo še bolj bistvenem področju — in to v najizdatnejši meri v povojni dobi —: to področje pa je naša narodna preteklost ter inventarizacija in ocena vseh naših narodnih kulturnih vrednot, zlasti jezika. Tu opravljamo Slovenci ogromno sistematično delo, ki je največjega pomena za utrditev in vzgojo naše narodne biti. V tem pogledu se moremo resnično ponašati ne le v plemeniti tekmi z drugimi malimi narodi, marveč tudi z velikimi.

Na splošno je slovenska knjiga precej prosta vsakega diletantizma. V ogromni večini prevladujejo zrela in kritično sestavljena dela. Bogat je naš prevodni inventar, dasi bi pri izbiri še bolj kritična presoja gotovo ne škodovala. Zunanja podoba slovenske knjige v tisku in opremi postaja čezdalje lepša in dragocenejša.

Poglobitvi zveze med našim občinstvom in domačo knjigo — ta zveza je pač omogočila skoraj vse, kar smo do danes izdali — naj služi ta lepa in pomembna razstava, ki je obenem najdostojnejša proslavitev dvajsetletnice našega osvobojenja.

k. **Zoran Mušič razstavlja v Zagrebu.** Naš mariborski akademski slikar Zoran Mušič se bo na povabilo iz Zagreba udeležil kot edini Slovenec slikarske razstave, ki jo priredi znana skupina mojstrov Babić, Becić in ostali v starem Umetniškem paviljonu meseca novembra. Pričela se bo dne 6. novembra. Mušič bo razstavil 8 novih gvašev in morda tudi kako olje. To povabilo pomeni za našega mnogo obetajočega mladega mojstra častno priznanje, zlasti še, ker se bo poslej udeleževal stalno vseh razstav omenjene skupine.

k. **Jugoslovanska dela v sofijskem gledališču.** Ta teden je vprizorila sofijska drama Nušićevo komedijo »Dr.«, dne 25. maja prihodnjega leta bo premiera Nušićevega »Pokojnika«, 16. maja pa Gotovčeve opere »Eros z onega sveta«.

k **Dve novi pesemski zbirki.** Med Srbi in Hrvati se opaža lani in letos poživljeno zanimanje za pesništvo in je izšlo v tem času že več izvirnih pesemskih zbirk. Te dni sta izšli kot najnovejši Vladislava Stojkovića knjiga lirike »Vratiću se« in Rada Drajnca zbirka »Ulis«.

k **Hrvatska sodba o Slovencih.** V oceni Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva«, ki jo je napisal v zagrebškem »Obzoru« ie. (dr. I. Esih), beremo med drugim tudi to-le sodbo: »Dandanes se je slovenska znanost emancipirala in stoji na krepkih nogah. Ako vzamemo kot kriterij o kulturi kakega naroda — in to se dandanes po pravici dela — kvaliteto in kvantiteto izdanih knjig v teku leta, potem zavzemajo Slovenci prvo mesto v kulturnem svetu.«

Gospodarstvo

Teden grozdja v Mariboru

Zveza gospodinj, podružnica Maribor, prireja pod geslom »Za zdravje naroda — za dvig našega gospodarstva« od 3. do 9. oktobra teden grozdja. Ponedeljek, 3. oktobra, je bil namenjen v prvi vrsti prodaji grozdja na Glavnem trgu. Ves teden pa se bo grozdje dostavljalo šolam in upajmo, da bo mladina pridno segala po njem. Pobudo za to akcijo je dobila podružnica od svoje matice v Ljubljani.

Maribor leži pod vznožjem goric ter je na vsak način dana potreba za prireditev tega tedna, kar nam že geslo pove, tako za zdravje kakor za naše gospodarstvo. Pri nas se vse premalo polaga važnost na namizno grozdje. Kmetje dostikrat ne vejo, kam bi prodali svoje vino, ne zmisli pa se nobeden, da bi prodal že grozdje, ki bi prehrani in zdravju ljudstva prišlo mnogo bolj v korist, kakor pa vino. Nisem proti zmernemu uživanju vina, to pa ve vsak, kaj napravi iz človeka prevelika količina zavžitega vina.

Grozdje kot prehrana:

Grozdje je redilno ter učinkuje na našo prebavo zelo ugodno, samo ne smemo ga takoj v prevelikih količinah uživati. Zvišanje količine naj gre postopoma in tudi nezrelega grozdja se naj ne zoblje. Človeško telo rabi za rast in pa za svoje vzdrževanje hrane. Hranila delimo v tri velike skupine in to a) anorganska ali rudninska hranila, b) organska hranila in c) akcesorična hranila in to so vitamini. Najvažnejše rudninsko hranilo je voda. Od organskih hranil pa je najvažnejše hranilo beljakovina v različnih vrstah, nič dosti manj važni pa so ogljikovi hidrati in pa maščobe. Različne rudninske soli ter beljakovine rabi telo za rast, ogljikove hidrati (različne sladkorje) in pa masti pa rabi človeško telo za potrebno energijo. Radi tega imenujemo v prehrani tudi ogljikove hidrate in pa masti živilsko kurivo.

Celotna potreba po hrani pri človeku se ravna po porabi beljakovin in goriv in radi tega bodo posamezniki pokazali precejšnje različnosti, ki se ravnajo po delavnosti. Tisti, ki počiva in leži, ne bo rabil nikdar toliko hrane, kakor pa tisti, ki dela. Hrana mora biti tudi različna v obeh glavnih letnih časih. Pozimi rabi človeško telo toplote, ker mu lastno toploto odteguje mrzel zrak. V zimi bomo jedli torej več masti in pa ogljikovih hidratov (sladkor). Vemo, da vsebuje grozdje normalno okoli 20% sladkorja, ravna se pač to po letini, ki je v naših krajih včasih malo nižja, v dobrih letinah pa tudi višja. Zato nam v sedanjih časih, ko nam postaja navadno nekoliko hladneje, kuriva za naše telo primanjkuje. Sladkor je izborno kurivo in tega dobimo v grozdju v zadostni količini.

Že dalje časa se je opazovalo, da v zimskem času, ko nimamo sveže rastlinske hrane, pri človeku nastopajo posebne bolezni, ki nam kažejo pojave skorbuta. Spomladi, ko pa začnemo uživati različne zelenjave, pa to počasi izgine. Če uživamo v zimi redno sadje, teh pojavov bolezni ne bo. V zelenjavi in pa v sadju se nahaja tako zvani antiskorbutni faktor, ki ga je dovolj tudi v grozdju. Zato ponavljam, kdor hoče biti zdrav ter se hoče tudi zrediti, naj uživa redno grozdje, dokler ga le more.

Inž. Večerjevič.

---

g **Poživitev sadnega izvoza?** Zadnje tedne je sadna trgovina, zlasti izvozna, popolnoma zastala zaradi napetih mednarodnih odnošajev. Cene so precej popustile, saj se je prodajalo večinoma le za domači trg, tako da se je kupovalo prvovrstno blago po 1.50 din. Ker je napetost sedaj popustila, je pričakovati, da se bo trgovina v najkrajšem času poživila, ž njo pa tudi cene pridobile spet prejšnjo višino. Povpraševanje po sadju je veliko tako doma kot za mejami.

g **Tri vagone polžev** so letos izvozili iz Medžimurja. Polži so šli dobro v denar vendar so francoski interesenti sedaj ustavili uvoz naših polžev, ker jih hočejo po nižji ceni.

g **Obiranje tobaka** je v fočanskem srezu v polnem razmahu. Doslej so obrali okoli 45 milijonov stebel.

g **Sejmi 6. oktobra:** Turnišče, Pišece, Mokronog in Toplice.

g **Nove železne vagone** bo nabavila glavna direkcija, in sicer 45 potniških in 100 tovornih.

g **Prizad bo zvišal glavnico** za 10 milijonov din z izdajo 10.000 novih delnic po 1000 din.

g **Za nakup petroleja v Romuniji** je bil dosežen sporazum, po katerem bomo uvozili 15.000 ton petroleja. Ta sporazum pa se potem ne bo več podaljšal, ker ne konvenira našemu uvozu.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2376.36—2390.96, Berlin 1743.03—1756.91, Bruselj 737.44—742.51, Curih 996.45—1003.52 London 208.96—4372.32, New York 4336.01—4372.32, Pariz 116.57—118.01, Trst 230.45—233.53.

EFEKTI. Zagreb. Tendenca za drž. papirje je precej čvrsta. Po končanih mednarodnih za[illegible]ljajih so se tečaji močno okrepili. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 97—99.50, agrarji 61 denar, vojna škoda promptna 478—480, begluške obveznice 92—93, dalm. agrarji 91-92, 4% sev. agrarji 60—61, 8% Blerovo posojilo 96 denar, 7% Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 98—98.50. — Delnice: Trboveljska 190 denar, Isis 20 denar, Osješka livarna 160—190, Dubrovačka 300 denar, Jadranska 350 denar.

Sport

Punčec šesti na svetu

»Timesov« teniški referent je izdelal listo najboljših igralcev v letošnjem letu. Pravi, da je letos najtežje sestaviti listo, ker razen Budgea in Makoa nihče ni igral na vseh važnih prvenstvih. Razen poraza v začetku sezone v Avstriji ter izgubljene točke v Beogradu, je Budge, ki ga »Timesov« referent postavlja na čelo tabele, izgubil samo še prejšnjo soboto proti Avstralcu Quistu. Na drugem mestu je Avstralec Bromwich, na tretjem Anglež Austin, na 4. Riggs (USA), na 5. Quist (Avstralija), na šestem naš Punčec, na 7. Menzel (ČSR), na 8. Mako (USA), na 9. Wood (USA) in na 10. Henkel (Nemčija). Za Punčeca pravi, da mu bodo mnogi prigovarjali, ker ga je postavil tako visoko, vendar je jugoslovanski igralec prišel v Parizu in Wimbledonu v semifinale, v Davis cupu pa sploh ni izgubil nobene igre.

Punčec poklonil pokal

Naš mušketir Franjo Punčec je v znak hvaležnosti poklonil teniški sekciji ČSK v Čakovcu, v kateri je sam začel svojo teniško kariero, krasen pokal za juniorje. ČSK je organiziral tekmovanje za prvenstvo Medmurja in za prehodni pokal, ki si ga je sedaj prvič osvojil g. Miki Neumann, ki je s tem postal juniorski prvak Medmurja.

BANO PRVAK PODONAVJA.

V Beogradu se je končal mednarodni teniški turnir za prvenstvo Podonavja. Včeraj sta bili odigrani finalni partiji, in sicer finale v singlu gospodov in finale mešanih parov. Bano je v štirih setih porazil nerazpoloženega Radovanovića 6:4, 7:5, 3:6, 6:4, ter si tako osvojil naslov prvaka in pokal »Politike«. Lepšo igro je nudil finale mešanih parov, kjer sta gdč. Kovač in Asboth porazila gdč. Florianovo in Radovanovića 7:5, 11:9. Beograjska publika je pokazala malo zanimanja za turnir.

NOGOMETNI SPORED V NEDELJO.

V mariborskem okrožju se bo v nedeljo nadaljevalo prvenstvo s sledečimi tekmami: Železničar - Maribor, Železničar - Maribor (rez.) in Ptuj - Drava, ki se bo bržkone odigrala na nevtralnem terenu v Murski Soboti.

---

s **Boks.** V soboto bo v Zagrebu važna profesionalna boksarska prireditev. Prvak Jugoslavije srednje teže (70 kg) Stevan Jakšić bo branil svoj naslov proti Miji Drvariču. Borba bo trajala 12 kol po 3 min. Razen teh bodo nastopili še drugi profesionalni in amaterski pari, med njimi tudi zastopniki Maribora, zlasti ako bo odpadel dvoboj z italijanskimi boksači, ki bi morali nastopiti v Zagrebu.

s **Lahkoatletska reprezentanca Celja** bo v nedeljo nastopila v revanžnem dvomatchu proti Concordiji v Zagrebu. Lani so Celjani doma zmagali. Ker nastopijo za Celje znani rekorderji Goršek, Martini in Pleteršek, je pričakovati tudi tokrat časten rezultat za Celje.

s **Tekma Gradjanski - Concordia** se bo odigrala danes v Zagrebu. Utržek gre v posebni fond.

s **Reprezentanti madžarske prestolnice** so dosegli razen že omenjene [illegible] prve garniture proti Dunaju z 2:1 še 1 zmago in 1 remis. Druga garnitura je porazila na Dunaju drugo garnituro Dunaja s 3:2 (3:1), tretja pa je igrala v Grazu neodločeno 4:4 (3:0) z reprezentanco Graza.

RAZPIS.

SSK Maraton priredi v nedeljo, 16. okt. VII. pohorski gozdni tek za poedince ter moštva trojic s startom ob pol 11. pri Ruški koči in s ciljem pri Pohorskem domu. Proga je dolga ca 4.700 m.

Pravico tekmovanja imajo verificirani in neverificirani člani klubov, včlanjeni v JLAS ali v JZSS, rojeni leta 1919 in starejši. Moštva se sestavijo iz prvih treh, na cilj prispelih lahko-atletov in zimskosportnikov vsakega kluba, ter zasede prvo mesto klub, čigar moštvo ima najmanj točk.

Prijave s prijavnino din 5.— za tekmovalca je poslati potom klubov na naslov: Smerdel Jože, Maribor, Gosposka 23, najkasneje do 9. okt. Za prijave po 9. okt. je plačati din 10.— za tekmovalca. Na gornjem naslovu so na razpolago tudi podrobnejša pojasnila glede razpisa.

Šah

š. **Šahovski klub UJNŽB** prireja klubski prvenstveni turnir, ki se bo igral v klubskih prostorih v Pokojninskem zavodu ob torkih in četrtkih z začetkom ob 20. uri. Prvo kolo se bo igralo v četrtek, 6. t. m. Za prvih šest mest so razpisane nagrade. Kavcija 10 din.

Filatelija

f **Veliko kompletnih** češkoslovaških zbirk je prišlo v času češkoslovake krize v London in Pariz. Samo ena londonska firma je dobila pošiljk za 27 milijonov dinarjev.

f **Bolgarsko** spominsko znamko ob priliki rojstnega dne prestolonaslednika Simeona so takoj razprodali.

f **V Atenah** bodo odkrili spomenik kralju Konstantinu ter izdali dve znamki.

f **Deseta danska** razstava znamk je prinesla spominsko znamko. Od sto znamk bo samo 50 imelo pretisk.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA: 41

Zgodba mojega življenja

Lepa tudi v mladosti ni mogla biti, vendar je hranila spomin, ki jo je kazal že tedaj kot od življenja premagano bitje, čeprav z nekim svetlim žarkom upov. To je bila njena mladostna podoba, ki nam jo je pokazala nekega dne, ko smo jo obiskali v njeni skromni podstrešni sobici na Kahlenbergu. Njene stare roke so drhtele, ko so nam kazale to sliko, in njene itak vedno vlažne oči so napolnile solze ganotja, ko nam jo je med pripovedovanjem zgodbe svojega življenja položila v roke.

Svoje ženitovanjsko potovanje je napravila v puščavo. Potovanje v puščavo, kaj takega se je zgodilo v času njene mladosti gotovo poredkoma, in lahko pač ni uganiti, kaj je prečudnega starega strica napotilo, da je peljal svojo mlado ženo že kar spočetka v tako simbolično-preroško pokrajino.

In tu je stala pred nami v jahalni obleki in krinolini ter k obema spadajočem klobuku z nojevim perjem ter klasičnim jahalnim bičem v roki. Zraven nje pa njen prav tako po predviktorianski modi oblečeni ljubljeni mož. Samozavesten, celo na tej fotografiji, je strmel tja neka mčaz njeno glavo, dočim se je ona obožavajoče ozirala k njemu.

Kot obvir puščava, klasična puščava! Peščene sipine, neskončna obzorja, šotor, palma in celo slikoviti Beduin, ki se naslanja na svojo dolgo puško. To ni bila prevara; vse je bilo tu, vse je bilo resnica.

Tako je bila torej v puščavi kot še čisto mlada žena; sedaj pa drži fotografijo svojega sna v trepečoči roki, ganljiv spomin na sen... Tako je imela tudi ona svoj dan, veliki romantični dan pod vročim soncem Afrike — pesek, šotor, palme; nič ni manjkalo, niti ne iluzija ljubezni.

To je bil spomin; kolikokrat je pač tedaj, v zimi svojega življenja, zaradi varčljivosti v podstrešno sobo pregnana, sedela pred to podobo, pogreznjena v premišljevanje preteklosti in obdana s toplim dihom deklištva okoli svojih osivelih senc... kolikokrat je pač čutila, da je bila tudi ona nekoč mlada in je verjela v upanje, da bo našla svojo srečo ob strani moža katerega ni — ta čudež človeškega srca! — nikoli nehala ljubiti.

Vojvoda Ernst je bil mogočen lovec, čeprav ne »pred očmi Gospodovimi«. K vinu, ženskam in petju so se družili še jeleni, srnjaki, fazani in divji kozli. Velik del svojih dohodkov je porabil za vzdrževanje svojih ogromnih lovišč in v vseh delih svoje slikovite vojvodine je imel vabljive lovske koče. Na teh lovih ga je spremljala vedno množica lovcev, gonjačev, gozdarjev in dostojanstvenikov, oblečenih od pete do temena tradicionalno zeleno.

Njegova zadnja ljubezen je bila sestra nekega lovca, ki je zaradi tega užival njegovo posebno milost. To omenjam samo zaradi izpopolnitve podobe vdanosti tete Aleksandrine.

Ko je stari gospod umrl, in sicer v visoki starosti — njegovo življenje ni v »z veseljem napolnjenih dneh« ničesar utrpelo — je vzela njegova vdova s potrtim srcem mlado favoritinjo pod svojo zaščito in je skrbno čuvala tudi malo vilo, v kateri se je shajal z njo in z drugimi ženskami, »kajti v njej je doživel njen ljubljeni Ernst toliko srečnih ur«!

Nobena ženska ne bi mogla biti bolj prizanesljiva!

VZGOJA V KOBURGU.

Nikoli nisem bila dobra, niti ne marljiva učenka; zanimala me je vsaka druga zaposlitev bolj kakor učenje. Prav nič si nisem želela, da bi bila prva. Žal mi je bilo vseh tistih ur, ki mi jih je vzelo učenje in ki bi jih mogla uporabiti za druge, morda čisto otročje opravke. Učila sem se skupaj z Ducky. Ducky je bila dosti bolj željna uka kakor jaz. Prej je vse razumela in imela je tudi boljši spomin. Z lahkoto se je naučila pravopisja, ki je povzročal meni vedno preglavice. Še dandanes ne morem besede videti; slišim njen zvok, čutim, razumem in vidim njen pomen, vendar pa prezrem njeno pisano podobo. Meni ne pomeni vrt v-r-t, ampak drevesa, cvetice, vodomete, zelene trate, senčna zakotja in ne iz konvencionalnih črk sestavljeno papirnato besedo. Tudi dandanes se mi še prav često dogodi, da se, ko se prebudim iz globin nekega pojma, začudena zavem, kako pust in preprost je kot napisana beseda.

Ducky ni mogla sprejeti neutemeljenih trditev. Nobene ni pustila nekontrolirane, dočim sem se jaz vdala vsaki in jo hladnokrvno sprejela kot dano dejstvo. Moja moč je bil že v rani mladosti spis. Veselilo me je, ako sem našla neko snov in jo oblikovala s svojo fantazijo čisto po svoje. Ker je bil moj spomin neizvežban in bolj kontemplativen kakor abstrakten, sem se z lahkoto spominjala kakega dogodka ali zgodbe, zelo težko pa datov.

Zanimivosti

× **Težka prometna nesreča zaradi — poljuba** se je pripetila v Brooklynu v Ameriki. Neka miss Mary Felitia jo je povzročila sama s tem, ker je zmedla prometnega redarja z nepričakovanim poljubom. Mladi policaj je vršil službo z vso resnostjo, kakršno njegova odgovornost tudi zahteva, nenadoma pa je pristopila k njemu mlada dama, ga objela in strastno poljubila na ustnice. Policaja je ta nenadni incident tako zmešal, da je začel dajati napačne znake, kar je izzvalo metež v prometu. Pet avtomobilov je trčilo in nekaj ljudi je bilo ranjenih. Promet je bil za nekaj časa ustavljen, dokler niso spravili spet vsega v red. Mlado dekle so takoj aretirali. Na policiji je izjavila, da vselej kadar uzre moža v uniformi, začuti neodoljivo, strastno željo, da bi ga poljubila. To je to pot tudi storila in mu skočila za vrat... Obsojena je bila na denarno kazen zaradi izzivanja nereda na ulici.

× **Jugoslavija je med državami, ki imajo največ bank.** Te dni je izšla senzacionalna statistika Društva narodov, ki prvikrat obsega vse banke sveta. Po tej statistiki je na svetu 19.759 bank — brez hranilnic in Narodnih bank —, od tega jih je seveda največ v USA: 15.000. Združenim državam sledi Romunija (!) z 893 bankami, potem Jugoslavija s 610, Japonska s 466, Madžarska s 421, Švedska 249, Italija 188, Danska 168, Kitajska 144, Belgija 125, Norveška 105 in Bolgarija s 100 bankami. Vse druge države sveta imajo manj kakor 100 bank.

× **Vse golobe v Strassbourgu so pobili** v zvezi z nedavnimi političnimi dogodki. Mestni župan je izdal kratkomalo naredbo, da je treba vse golobe-pismonoše v mestu uničiti. Prebivalstvo mora primesti vse mrtve golobe na občinski urad, kjer se vrši registriranje mrtvih golobov.

× **Češkoslovaški pisatelj Karel Čapek** je zadnje čase zelo pogosto nadomeščal speakerja praške radiopostaje. Skoraj vse vznemirjajoče trenutke nemško-češkega spora je izgovarjal in tolmačil po radiu on.

Radio

Četrtek, 6. oktobra. Ljubljana, 12 Opoldanski koncert. — 18 Pisan spored. — 20.40 Simfonični koncert. — 22 Napovedi, poročila, lahka glasba. — Beograd, 12 Opoldanski koncert. — 17.30 Vokalni koncert. — 20.30 Simfonični koncert. — 22 Poročila, napovedi, zabavna glasba. — Sofija, 19.30 Orkestrski koncert. — Praga, 20.25 Večerna prireditev. — Bratislava, 19.40 Janačkova opera »Mrtva hiša«. — Rim, 21 Mascagnijeva komična opera »Maske«. — Berlin, 20.20 Verdijeva opera »Alcira«. — Varšava, 21 Komorna glasba.

ACADEMIE SCIENTIFIQUE DE BEAUTE

PARIS 376 RUE SAINT HONORE

CREME LYTIAL PUDER LYTIAL ZA SUHO KOŽO

CREME PRINCESSE PUDER PRINCESSE ZA MASTNO KOŽO

CREME ETERNELLE JEUNESSE PUDER ETERNELLE JEUNESSE ZA NEUTRALNO KOŽO

Academie Scientifique de Beauté, Paris, eden izmed najstarejših zavodov in višja kozmetična šola v Parizu pošilja v Jugoslavijo kozmetičarko radi konzultiranja dam. — Damam se s tem nudi možnost, da se neposredno in brezplačno seznanijo z najnovejšim pariškim sistemom v negovanju lepote. Pariška kosmetičarka bo posebno vpeljala dame v najnovejše in uspešno negovanje gub s preparatoma

„VIVORMONES“

in CRÈME HORMONYL VITAMINÉE

Obiski se sprejemajo:

Drogerija M. KANC, Maribor, Gosposka ulica

7. in 8. oktobra. — Prosimo, da najavite obisk pri gornji tvrdki.

Bebi

- majce
- srajčke
- kapice
- otroške hlačke
- garniture
- plaščki
- gumijaste podloge
- gumijaste hlačke

v veliki izbiri pri

C. BÜDEFELDTU

MARIBOR 1546

Razno

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anos«, Maribor, Orožnova. 91

Nemški
LOVSKI PES, ČRN
zatekel. Proti nagradi za oddati Ptujska c. 77. 1633

SLADKORNO BOLNI POZOR!
Specialno diabetično moko, ki vsebuje zanesljivo 0.25% sladkorja in 18.5% škroba dobite in razpošilja pekarna Rakuša, Koroška c. 24. 1252

RETUŠER
sprejme retuširanje negativov na dom. Cenj. ponudbe na upravo »Večernika« pod »Retušer«. 1641

STANOVANJE
lepo - poceni Vam bo, če pri nas naročite pohištvo, madrace, mreže, otomane, kauč. Rabljeno pohištvo sprejmemo v račun, v prodajo. Popravila mizarska-tapetniška najcenejše pri Jagodič in dr., Vojašniški trg. 1632

PŠENICO IN JEČMEN
za seme, cvetlični med in jabolka oddaja Kmetijska družba, Melje 12. 1640

TOMAŽEVA ŽLINDRA 18%,
vagonske pošiljke, franko vagon Ljubljana po 92 din za 100 kg; vsak nadaljnji odstotek 6 din. Kmetijska družba, Maribor, Melje, telefon 20—83. 1494

Stanovanje

STANOVANJE
soba in kuhinja za oddati. — Studenci, Jurčičeva ul. 19. 1648

ODDAM STANOVANJE
sobo in kuhinjo, odraslim ljudem. Pobrežje, Cankarjeva ul. 24. 1644

DVE SOBI, KUHINJA
se takoj oddajo. Magdalenska 34. 1630

Dam v najem
SOBO, KUHINJO
s 1. novembrom mali družini. Smetanova ul. 52, vprašati I. nadstr. 1636

GOSPODIČNA
se sprejme na stanovanje in hrano. Gosposka ul. 46-II. 1637

Prodam

STELAŽE, PULT
in decimalna tehtnica ugodno na prodaj. Frančiškanska ul. 21-I, desno. 1637

PRIMA MODER ZIMSKI DAMSKI PLAŠČ
prva proba, radi žalosti za polovično ceno na prodaj. — Krojač Celec, Koroška c. 17. 1639

OTROŠKI VOZIČEK
globok, v dobrem stanju, na prodaj. Mlinska ul. 34, pritl. 1629

IZBIRA SPORTNIH ŠTOFOV
ročno delo, konkurenčne cene, pri tkalskem mojstru F. Schneeweis v Novi vasi, Zelena ul. 21. 1631

Službo dobi

FRIZERKO
dobro moč, sprejmem takoj. Ljubljana, Gradišče 4, salon »Vena«. 1636

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
boljšega, za velike komade, takoj sprejme salon »Moda«, Maribor. 1641

SLUŽKINJA
katera zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, se sprejme. Naslov pove uprava lista. 1642

Sprejmem takoj šole prosto, 14 letno
DEKLE
siromašnih staršev k 3 letnemu otroku, po možnosti z znanjem nemščine, kar pa ni predpogoj. Okolica Ptuja. — Naslov pove uprava. 1629

SLUŽKINJO
sprejme Zelenko, Slovenska ul. 26. 1628

Spomnite se CMD!

Službo išče

KUHARICA
opravlja vsa hišna dela, poštena, išče službo za takoj ali do 15. okt. Vprašati Fran Kopanova 32. 1642

DRŽ. VPOKOJENEC
najboljših let išče kakršno koli zaposlitev. Naslov v upravi. 1628

Lokal

MANJŠI LOKAL
v centru išče dober in točen plačnik. Pojasnila daje realitetna pisarna »TRIGLAV«, Aleksandrova c. 12. tel. 25-34 1647

Stanovanje išče

Išče se za 1. novembra čista, meblirana, separ.
SOBA
z oskrbo, pranjem perila in z večerjo. Ponudbe pod »Magdalensko predm.« na upravo lista. 1643

DVE SEPAR. SOBICI
ali majhno, sončno sobico in kuhinjo iščeta dve osebi. — Prednost: Tattenbachova ali Ob brodu. Naslov v upravi. 1638

Prvi in največji mariborski klavirski salon

M. Bäuerle

Maribor, Gosposka 56

priredi

oktobrski teden

Vsi v oktobru najeti klavirji pridejo v last najemnika, če doseže najemnina višino cene.

Pri nakupu 10% popusta.

Volnene odeje
flanelaste odeje
Šivane odeje

v največji izbiri pri

Tekstilani Büdefeldt

Maribor Gosposka ul. 14

Širite „Večernik“

Angleško, češko blago

za gospoda, najnovejše vzorce, nudi

Josip Šraj, Maribor.

MOTORNO KOLO

od 200 do 350 cm³, samo dobro ohranjeno, po možnosti D. K. W, kupimo. Ponudbe na upravo „Večernika“ pod „Motorno kolo“. 1645

Damski plašči

najnovejši modeli v konfekciji

Jakob Lah

Glavni trg 2

1431

Novo sredstvo za čiščenje zobovja

Okusno, penasto, osvežujoče.

Poskus Vas bo navdušil!!

PROPAGANDA

Otročiči, matere, očetje!

Obiščite novo

slaščičarno v Gosposki ulici št. 2

Sladkorčki Čokolada

Vedno sveže prvovrstno pecivo.

Se toplo priporoča

Ivan Tomovič, slaščičar.

Poslužite se vložkov za čevlje

Temeljito in poceni negujete svoje noge s higienskimi

„SETA“ vložki.

FLANELE za perilo, enobarvne in rožaste, po nizkih cenah nudi **JOSIP ŠRAJ, MARIBOR**

Oglas

Sprejem orodarjev

Uprava Letalskega tehničnega zavoda v Kraljevem bo sprejela več orodarjev. Prošnje za sprejem je treba dostaviti po pošti ali osebno. Višina dnevnice se bo določila po sposobnostih.

Iz pisarne Tehničnega oddelenja Letalskega tehničnega zavoda v Kraljevem, t. štev. 4605 od 27. septembra 1938.

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave št. 25-67. Poštni čekovni račun št. 11.409.